

T. C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

NEVŞEHİR İL ÖZEL İDARESİ
2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Kasım 2019

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	7
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	7
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	7
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	8
6. DENETİM GÖRÜŞÜ.....	9
7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	9
8. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	16
9. EKLER.....	39

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2018 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 2: 2018 Yılı Ödenekler Tablosu.....	4
Tablo 3: 2018 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 4: Devreden Ödenek Karşılığı Eksik Nakit Tablosu.....	23
Tablo 5: Enerji Müsaadesi Alımında Enerji Nakli İçin İdarece Yaptırılan Trafo Kurulumu ve Diğer İşler Yapım Tablosu	34

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Nevşehir İl Özel İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Göre Yapılması Gereken Envanter ve Değerleme İşlemlerinin Tamamlanmaması ve İlgili Hesaplara Kaydının Yapılmaması Nedeniyle Mali Tablolarda Taşınmazlarla İlgili Hesapların Doğru Bilgi Sunamaması
2. Nevşehir İl Özel İdaresinin İller Bankası Anonim Şirketindeki Ortaklık Payının Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında Gerçek Değeri ile Görülmemesi
3. Nevşehir İl Özel İdaresinin Sermaye İştirakinin Bulunduğu Şirketlerdeki Ortaklık Paylarının Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında Gerçek Değeri ile Kaydedilmemesi

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının Birlikte Kullanılması
2. Jeotermal Kaynağı Kullanan İşletmelerden, 5686 Sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun 10'uncu Maddesi Gereğince Alınması Gereken % 1 İdare Payının Eksik Alınması
3. Taşınır Mal Yönetmeliği Kapsamında Yapılması Gereken İş ve İşlemlerin Eksik veya Hiç Yapılmaması
4. 5302 Sayılı Kanun'un 6'ncı Maddesi Kapsamındaki Yatırımlar İçin Merkezi İdare Tarafından Aktarılan ve Başka Amaçlarla Kullanılmayacak Olan Ödenek Karşılığı Kaynağın, Nevşehir İl Özel İdaresi Tarafından Tahsis Amacı Dışında İl Özel İdaresi Bütçesi Ödenekleri ile Karşılanması Gereken Faaliyetler İçin Kullanılması ve Bu Ödeneklere İlişkin Nakit ile Kısa Vadeli Diğer Yükümlülükler Karşılığı Nakdin Banka Hesaplarında Bulunmaması
5. Nevşehir Kozaklı Turizm Merkezinde Yer Alan Turizm Belgeli Otellerin Kullandığı Jeotermal Su Miktarı Üzerinden Jeotermal Su Bedeli Alınmaması

6. 3213 Sayılı Maden Kanunu'na Göre Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Nezdinde Takibi Yapılan Devlet Haklarına İlişkin Özel İdare Paylarının Tahsil Edilen Kısımlarının Muhasebeleştirilmesi, Tahsil Edilmeyen Payların ise Takibinin Yapılmaması

7. Nevşehir İl Sınırları İçerisinde Özelleştirme Bedeli, Lisans İhale Bedeli ve Su Kullanım Bedeli Ödemeksizin Hidrolik Kaynaklara Dayalı Elektrik Üretim Faaliyetinde Bulunan İşletmelerin ve Özel İdareye Aktarılması Gereken Payın Tespit ve Takibinin Yapılmaması

8. Enerji Müsaadesi Alınabilmesi İçin Dağıtım Şirketince Yapılması Gereken Ancak Çeşitli Nedenlerle İdare Bütçesinden Karşılana Dağıtım Tesis Giderlerinin Elektrik Dağıtım Şirketinden Talep Edilmemesi

9. 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 30'uncu Maddesi Gereğince Yapım İşlerinde Kesin Kabulden İtibaren Yüklenici ve Alt Yükleniciye Getirilen 15 Yıllık Sorumluluk Mükellefiyeti Gözetilmeden İl Özel İdaresi Bütçesinden Bina Bakım Onarımı Yapılması

10. Belli Bir Süreyi Gerektiren Hizmet ve Yapım Kapsamındaki Doğrudan Temin Alımlarında Sözleşme İmzalanması Zorunlu Olmasına Rağmen Sözleşme İmzalanmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Nevşehir İl Özel İdaresi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer alan kamu idarelerinden birisi olup, faaliyetlerini 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Bu itibarla il özel idareleri il halkının mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan, karar organı olan il genel meclisi seçimiyle oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişiliğidir. İl özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisi validir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı maddesine göre İl Özel İdaresi, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) Gençlik ve spor, sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç ilin çevre düzeni plânı, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması, erozyonun önlenmesi, kültür, sanat, turizm, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları; ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde,

b) İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında,

yapmakla görevli ve yetkilidir.

Ayrıca bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları, kendi görev alanına giren sağlık, eğitim, kültür, turizm, çevre, imar, bayındırlık, iskân, gençlik ve spor gibi hizmetler ile bu kurum ve kuruluşların ildeki tüm yapım, bakım ve onarım işlerini kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri il özel idarelerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilir. Bakanlıklar ve merkezi idare kuruluşlarından aktarılan bu tür ödenekler ile gerçekleştirilecek yatırımlar il özel idarelerince tüm il sınırları içerisinde yapılabilmektedir.

10.07.2018 tarih 30474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 97'nci maddesinde mahalli idareleri

ve bunların merkezi idare ile olan alaka ve münasebetlerini düzenlemek Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın görevleri arasında sayılmıştır. Bu amaçla İçişleri Bakanlığı bünyesinde bulunan Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü kaldırılarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı teşkilatı bünyesinde Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Söz konusu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 100'üncü maddesinde de; mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetleri yapmak yeni kurulan Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün görevleri arasında sayılmıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yerel yönetimler hakkında verilen yetki ve görevlerin yanında, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ile İçişleri Bakanlığına verilen il özel idaresinin teşkilatı ve işleyişi üzerinde düzenleme, izin ve onay verme görev ve yetkileri halen devam etmektedir. Bu itibarla 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu uyarınca, il özel idarelerinin organlarının çalışma usulleri, norm kadrolarının belirlenmesi, üst yönetici olarak vali ve genel sekreterin atanması, idari denetimi, bütçe ve muhasebe sisteminin oluşturulması, borçlanma izni, işletme ve şirket kurulması ile yurtdışı ilişkilerin yürütülmesi konuları da İçişleri Bakanlığının vesayet denetimi altındadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

İl özel idaresinin organları, il genel meclisi, il encümeni ve validir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun "İl Genel Meclisi" başlıklı 9'uncu maddesi gereğince, İl Genel Meclisi İl Özel İdaresinin karar organıdır ve ildeki seçmenler tarafından seçilmiş üyelere oluşur.

İl encümeni ise valinin başkanlığında, genel sekreter ile il genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından seçeceği üç üye ve valinin her yıl birim amirleri arasından seçeceği iki üyeden oluşan il özel idaresinin icra organıdır.

Vali, il özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Görev ve yetkileri, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 30'ncü maddesinde sayılan Vali, il özel idaresi teşkilâtının en üst amiri olarak il özel idaresi teşkilâtını sevk ve idare etmektedir.

Genel sekreter, il özel idaresi hizmetlerini vali adına ve onun emirleri yönünde, mevzuat hükümlerine, il genel meclisi ve il encümeni kararlarına, il özel idaresinin amaç ve politikalarına, stratejik plan ve yıllık çalışma programına göre düzenler ve yürütür.

İl özel idaresi teşkilatı 5302 sayılı Kanun'un verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde norm kadro ilke ve standartlarına göre oluşturulur. Bu itibarla Nevşehir İl Özel

İdaresi memur, sözleşmeli personel ve işçi olarak, teşkilatlandığı merkez ve tüm ilçelerde verdiği hizmetleri;

Memur (657-4/A) olarak; 1 Genel sekreter, 2 Genel sekreter yardımcısı, 1 Hukuk Müşaviri, 1 iç denetçi, 5 birim müdürü, 5 ilçe özel idare müdürü, 1 Mali hizmetler uzman, 1 Uzman, 7 şef, 1 muhasebeci, 13 VHKİ, 1 memur, 3 şoför, 19 mühendis ve mimar, 14 tekniker ve teknisyen ile 5 hizmetli, 1 Arkeolog, 1 Sanat Tarihçisi, 1 Hemşire 1 Psikolog,

Sözleşmeli personel (657-4/B) olarak; 9 mühendis ile 2 harita teknikeri,

İşçi (657-4/D) olarak ise; 130 personel ile gerçekleştirmektedir.

Karar organlarından olan il genel meclisi de 21 üyeden oluşmaktadır.

Nevşehir İl Özel İdaresi İnsan Kaynakları Birim Müdürlüğünün personel durum tablosuna göre toplam 84 adet memur kadrosu doludur.

İl Özel İdaresi finansman ve ortaklık açısından İller Bankası, tahsisli ödenekler ve mali istatistiklerin takibi açısından Hazine ve Maliye Bakanlığı, tahsil edilen taşınmaz kültür varlıkları katkı payı açısından belediyeler, madenlerin ruhsat, denetim ve gelirleri açısından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, üst yöneticileri açısından İçişleri Bakanlığı, köylere altyapı yatırımlarının götürülebilmesi açısından Köylere Hizmet Götürme Birlikleri ile bağlantı içerisinde olmakla beraber ilin mahalli ve müşterek ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ve İl Belediyesi ile de bağlantı ve ilişki halindedir.

1.3. Mali Yapı

Nevşehir İl Özel İdaresi, faaliyetlerini 2018 yılı bütçesi ile verilen ödenekler ve ilgili kanunlarla merkezi idareden aktarılan diğer kaynaklarla yürütmektedir.

Bu kapsamda Nevşehir İl Özel İdaresinin 2018 yılı bütçesiyle 91.000.000,00 TL gelir ve ödenek öngörülmüş olup, 39.892.984,03 TL 2017 yılından devreden ödenek ve Merkezi İdare Bütçesinden kullanım amacı belirlenmiş yatırımlar için aktarılan toplam 85.687.229,70 TL ödenek ile birlikte yılı ödenekleri 216.580.213,73 TL'ye ulaşmıştır.

Merkezi yönetim kapsamındaki idareler tarafından ödenek gönderilmek suretiyle bir takım hizmetlerin il özel idareleri eliyle gerçekleştirilmesi 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı maddesine eklenen ek fıkra ile mümkün kılınmıştır. Bu fıkra hükmünce aktarılan ödenekler nedeniyle öngörülen bütçe büyüklüğü ile gerçekleşen bütçe büyüklükleri arasında çok büyük farklılıklar oluşmaktadır. Bütçe hazırlık aşamasında merkezi yönetim kapsamındaki idarelerden yatırım projeleri karşılığında ne kadar ödenek gönderileceği bilinmediğinden bütçe rakamları gerçekçi olmamaktadır. Aktarma yoluyla gelen nakit gelir ve ödenek kaydedilmek suretiyle bütçeleştirilmektedir. Dolayısıyla il özel idarelerinin yılı bütçeleriyle öngörülen rakamlarla bütçe gerçekleştirmeleri arasında fark bulunmaktadır.

Nevşehir İl Özel İdaresinin sunulan mali tablolarına göre 2018 yılı gelir ve gider durumu aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1: 2018 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Kodu	Gelir Türü	Tahmini (TL)	Gerçekleşen (TL)
01	Vergi Gelirleri	1.000.000,00	494.027,67
03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	5.060.000,00	1.623.468,60
04	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Diğer Gelirler (Tahsisli)	0,00	86.217.306,44
05	Diğer Gelirler	82.220.000,00	65.864.683,79
06	Sermaye Gelirleri	2.720.000,00	419.839,72
	TOPLAM Öz Gelir	91.000.000,00	68.402.019,78
	TOPLAM Genel Gelir	91.000.000,00	154.619.326,22

Tablo 2: 2018 Yılı Ödenekler Tablosu

Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Önceki Yılda Devreden Ödenekler (TL)	Merkezi İdareden Aktarılan Ödenekler (TL)	Bütçe Ödeneği Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	Sonraki Yıla Devreden Ödenek (TL)
91.000.000,00	39.892.984,03.	85.687.229,70	216.580.213,73	7.621.923,95	152.984.455,64	55.973.834,14

Tablo 3: 2018 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Kodu	Giderin Türü	Bütçe Tahmini (TL)	Gerçekleşen Gider (TL)
01	Personel Giderleri	11.146.650,00	32.091.267,25
02	Sosyal Güv. Kurumlarına Devlet Prim Gideri	1.396.500,00	5.614.142,34
03	Mal ve Hizmet Alım Gideri	30.217.360,00	36.010.950,93
04	Faiz Giderleri	125.000,00	187.732,44
05	Cari Transferler	1.762.000,00	1.221.219,32
06	Sermaye Giderleri	34.862.212,00	72.274.763,09
07	Sermaye Transferi	3.627.101,00	5.534.380,27
08	Borç Verme		50.000,00
	Yedek Ödenekler	7.863.177,00	-
	TOPLAM	91.000.000,00	152.984.455,64

Bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın, kurumun faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2018 yılı Faaliyet Gideri 123.624.430,94 TL, Faaliyet Geliri 154.199.486,50 TL olup, Gelir Fazlası 30.575.055,56 TL olarak gerçekleşmiştir.

Nevşehir İl Özel İdaresinin, Nevpetaş Petrol Ürünleri Sanayi A.Ş'de %96, Nevjet Nevşehir Jeotermal Tesis Turizm A.Ş'de %91, Asya Meyve Suyu ve Gıda Sanayi A.Ş'de %0,0108 oranında hissesi bulunmaktadır. Nevşehir Organize Sanayi Bölgesi %47,39 oranında idarenin ortaklığının bulunduğu diğer ticari alandır. Ayrıca Nevşehir İl Özel İdaresi Vilayetler Birliği, Kapadokya İl Özel İdaresi ve Belediyeler Birliği, Kap-Hib Kapadokya Turizm Bölgesi Altyapı Hizmet Birliği ile Ahiler Kalkınma Ajansı üyesidir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Nevşehir İl Özel İdaresi mali işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanununun 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Söz konusu 49'uncu maddenin son fıkrasında ise muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenlemenin mahalli idareler için İçişleri Bakanlığınca yapılacağı hükmü getirilmiştir. Bu kapsamda il özel idarelerince de uygulanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Nevşehir İl Özel İdaresinde mali işlemlerle ilgili muhasebe kayıtları Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde İçişleri Bakanlığının sunduğu e-İçişleri otomasyon sistemi üzerinden yürütülmekte olup, mali nitelikteki hesap ve işlemleri Mali Hizmetler Müdürlüğüne gerçekleştirilmektedir.

2018 yılı denetimi kapsamında Nevşehir İl Özel İdaresi tarafından “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar”ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Banka mevcudu tespit tutanağı
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı
- Teminat mektupları sayım tutanağı
- Değerli kâğıtlar sayım tutanağı
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu
- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün

belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 11'inci maddesinde, üst yöneticilerin idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve kanunlar ile Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumlu oldukları ve bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirecekleri belirtilmektedir.

Nevşehir İl Özel İdaresinin 2018 yılı denetimi çerçevesinde kurum iç kontrol sistemine ilişkin aşağıdaki belirleme ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Kurum iç kontrol sisteminin gerektirdiği yasal yükümlülükleri kısmen yerine getirmiştir. İyi bir iç kontrol sisteminin varlığı kuşkusuz sadece yasal gerekliliklerin yerine getirilmesi değil, aynı zamanda yönetim kademesi ve çalışanlarca da bu yükümlülüklerin benimsenmesine bağlıdır. Etik sözleşmelerin imzalanarak personelin dosyalarına konulması da bu alandaki farkındalığın varlığını göstermektedir.

Nevşehir İl Özel İdaresince Görev, Yetki ve Çalışma Yönergesi hazırlanması, kurumda yürütülen faaliyetler çerçevesinde iş tanımlarının yapılması, iş akış şemalarının çıkartılması, kurumun amaç ve hedeflerini engelleyecek riskleri belirleme ve bu kapsamda "Risk Strateji Belgesi" hazırlanması çalışmalarına başlanması ve bu çalışmaların devam ediyor olması risk yönetimi açısından önemli bir gelişmedir.

Üst yöneticinin onayıyla “İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu” kurulmuştur. Ancak İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planları düzenli olarak güncellenmemekte ve eylemlerin gerçekleşme sonuçları izlenmemektedir.

Aynı şekilde Kurumda İç Denetim Biriminin kurulmuş olması da iç kontrollerin işleyişine katkı sağlamaktadır.

Özel İdarece kısmen eksikleri bulunmakla birlikte, mevzuat gerekliliklerine uygun olarak hazırlanan Stratejik Plan, yıllık uygulama planını içeren Performans Programı ile kurumun faaliyet sonuçlarını ve değerlendirmelerini içeren İdare Faaliyet Raporlarının varlığı performans yönetimi sistemini oluşturan önemli adımlardandır. Kurum, idare bütçesini stratejik plan ve programa uygun olarak hazırlamakta, stratejik planda yer alan amaçlar ve bu amaçlara yönelik hedef ve faaliyetlerini, bütçe kaynaklarını gözeterek belirlemektedir.

Söz konusu tespitler ışığında, kurum daha iyi bir yönetim oluşturma yolunda adım atmasına rağmen. İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan eylemlerin gerçekleşme sonuçlarının izlenmemesi ve kurumsal risklerin belirlenerek alınacak önlemlerin hayata geçirilmemesi İç Kontrol Sisteminin işlerliği açısından problem oluşturmaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Nevşehir İl Özel İdaresinin 2018 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Nevşehir İl Özel İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Göre Yapılması Gereken Envanter ve Değerleme İşlemlerinin Tamamlanmaması ve İlgili Hesaplara Kaydının Yapılmaması Nedeniyle Mali Tablolarda Taşınmazlarla İlgili Hesapların Doğru Bilgi Sunamaması

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslarla ilgili olarak 13.09.2006 tarih ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına

İlişkin Yönetmelik çıkarılmıştır. 01.01.2006 tarihinden itibaren geçerli olan bu Yönetmelik 02.10.2006 tarih ve 26307 numaralı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ancak 2006 yılından 2014 yılına kadar geçen sürede Yönetmelik’te öngörülen kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan taşınmazların miktar ve cins olarak kayıt altına alınması ile ilgili işlemler tamamlanamamıştır. Ayrıca kayıt altına alınan taşınmazların sadece bir kısmı ilgili varlık hesaplarında kayıt altına alındığından kamu idareleri mali tablolarının taşınmazlar hakkında tam ve doğru bilgi sunması da sağlanamamıştır.

Bu durum nedeniyle Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in bazı maddeleri 03.06.2014 tarih 2014/6455 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değiştirilmiştir.

Buna göre Yönetmelik’in değişik 5’inci maddesinin birinci fıkrasında; *“taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınmasıdır. Kayıtların belgeye dayanması esastır.”* hükmü getirilmiştir.

Yine söz konusu 5’inci maddeye getirilen ek ikinci fıkrada da kayıt işlemlerinde esas alınacak değerlendirme kriterleri belirlenmiştir. Buna göre tapuda kayıtlı taşınmazlardan maliyeti belirli olanların maliyet bedeli, maliyet bedeli belirlenemeyenlerin rayiç değeri, bu iki değeri belli olmayanlar ile fıkrada sayılan diğer taşınmazların ise iz bedeli üzerinden kayıtlara alınması gerekmektedir.

Taşınmaz kayıtları bu şekilde yapıldıktan sonra bu kayıtlar muhasebe birimlerine gönderilerek ilgili varlık hesaplarına kaydedilmesi sağlanacaktır. Nitekim Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 187’nci maddesinde maddi duran varlıkların hesaba alınması ile ilgili işlemler ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Kamu idarelerince taşınmazların envanterinin yapılmasına tüm taşınmazların tespiti ile başlanması gerekmektedir. Ancak taşınmazın tapudaki kayıtları ile mevcut kullanım şeklinde farklılıklar olabilmektedir. Örneğin tapuda arsa olarak kayıtlı bir taşınmazın üzerine okul inşa edildiği halde kayıtlara bu durum yansımamış olabilmektedir. Tapu kayıtları ile mevcut kullanım şekillerinin uyumlu hale getirilmesi işlemi cins tashihi olarak nitelendirilmekte olup, bu işlem kamu idarelerinin başvurusu üzerine tapu idarelerince gerçekleştirilmektedir. Ancak burada imar ve iskân izni ile ilgili sorunların yanı sıra ciddi bir harç bedeli ödenmesi durumu

ortaya çıkmaktadır. Harç bedeli ödenmesi konusunda kamuya bu kapsamda bir muafiyet sağlanmadığı için de bu zorunluluklar yerine getirilememektedir.

Bu konudaki sorunun çözülebilmesi için Yönetmelik'in "Cins Tashiherinin Yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinin 1'inci fıkrasında aynen "Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınır." hükmü getirilmiştir. Bu hükümle cins tashihi işlemleri tapu kayıtlarından bağımsız hale getirilmiş ve taşınmazların kamu idarelerince mevcut kullanım şekliyle kaydının yapılarak mali tablolarında gösterilmesine öncelik verilmiştir. Böylece kamu idarelerinin tapu kayıtları bakımından cins tashihi ile ilgili işlemleri daha sonra yapmalarına olanak sağlanmıştır.

Kamu taşınmazlarının kayda alınmasıyla ilgili kriterler bu şekilde olmakla birlikte yönetmelik değişikliğinin yürürlüğe girdiği 19.06.2014 ile tüm işlemlerin yerine getirilmesi için tanınan süre olan 31.12.2016 tarihine kadar olan geçiş sürecinde de idarelere yapılması gereken bazı görevler verilmiştir.

Buna göre söz konusu Yönetmelik'in "Mevcut Taşınmazların Kaydına İlişkin İşlemler" başlıklı Geçici 1'inci maddesi ile mevcut taşınmazların kaydında esas alınacak değerlerle ilgili geçici düzenlemeler yapılmıştır. Yapılan düzenlemede;

"(1) Yönetmeliğin 5'inci maddesinin ikinci fıkrasına göre maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazlar bu değerler üzerinden kayıtlara alınmaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden ve aşağıdaki şekilde kayıtlara alınır:

a) Taşınmazların fiili envanteri emlak vergi değerleri üzerinden kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince, mevcut kullanım şekilleri esas alınarak en geç 30/09/2014 tarihine kadar tamamlanır ve bu Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve icmal cetvellerine kaydedilir.

b) Fiili envanteri yapılan taşınmazlara ait bilgiler muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimlerine verilir. Muhasebe birimleri, kayıtlı taşınmazları ilgili hesaplardan 01/10/2014 tarihi itibarıyla çıkarır ve aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarını yapar.

(2)Yönetmeliğin 5'inci maddesine göre yapılması gereken işlemler 31/12/2016 tarihine kadar tamamlanır.” denilmektedir.

Düzenleme ile ilgili ayrıntılı açıklamaya Muhasebat Genel Müdürlüğünün 25.07.2014 ve 16.09.2014 tarihinde yayınlanan "Taşınmaz Envanteri" konulu genel yazılarında yer verilse de birçok kamu idaresi tarafından 01.10.2014 tarihi itibarıyla yapılması gereken işlemler yapılamamıştır.

Sonuçta kamu idarelerince 31.12.2016 tarihine kadar tüm taşınmazların tespiti, mevcut kullanım şekliyle kayda alınması, maliyet, rayiç ya da iz bedellerinin tespiti ile muhasebe birimlerince ilgili varlık hesaplarına kayıt ve güncelleme işlemlerinin tamamlanması gerekmekte iken 17.03.2017 tarih ve 30010 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 06.02.2017 tarih ve 2017/9854 numaralı Bakanlar Kurulu Kararı ile mezkûr Yönetmelik'in geçici 1'inci maddesinin 2'inci fıkrasında yer alan 31.12.2016 ibaresi 31.12.2017 şeklinde değiştirilmiş ve 01.01.2017 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu madde metni “*(2) Yönetmeliğin 5'inci maddesine göre yapılması gereken işlemler 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanır.”* şeklinde olup, ek süre Yönetmelik'in sadece 5'inci maddesinde yer alan taşınmazların değer tespiti ile ilgili işlemler için verildiğinden taşınmazların mevcut kullanım şekliyle kayda alınması ve varlık hesaplarına kaydedilmesinin tamamlanmış olması gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan ve 31.12.2018 tarihinde de halen yürürlükte olan Yönetmelik hükümleri uyarınca Nevşehir İl Özel İdaresinde şu hususlar tespit edilmiştir.

Mali Hizmetler Müdürlüğünce muhasebe kayıtlarına toplam 189.711.947,89-TL tutarında taşınmaz kaydı yapıldığı, İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğünce hazırlanan Taşınmaz İcmal Cetvelinde ise toplam 57.649.675,37-TL tutarında taşınmaz kaydının bulunduğu, ancak, İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü kayıtlarında bulunup Mali Hizmetler Müdürlüğünce muhasebe kayıtlarına alınmayan 44.751.220,87-TL tutarında, Mali Hizmetler Müdürlüğü muhasebe kayıtlarında bulunup İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğü kayıtlarında yer almayan toplam 176.813.493,39-TL tutarında, taşınmazların bulunduğu, diğer yandan, taşınmazlar konusunda fiili durum ile kaydi durumun birbiri ile uyumsuz olduğu, tespit edilmiştir.

Ayrıca İl Milli Eğitim, İl Sağlık, İl Gençlik Hizmetleri ve Spor, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri gibi diğer kurumlar adına inşaatları yapılan ve 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar

Hesabında takip edilen okul, spor salonu, kültür merkezi, sağlık ocağı gibi binaların Nevşehir İl Özel İdaresi muhasebe kayıtlarına alındığı, tespit edilmiştir. Oysa bu binalara ait inşaatlar tamamlandıktan sonra binaların ilgili İl Müdürlüklerine teslimi yapılmalı, aynı zamanda Nevşehir İl Özel İdaresi muhasebe hesaplarından fiilen teslimi yapılan binalar düşülmeli, diğer yandan ilgili İl Müdürlüklerinin, fiilen teslim aldıkları binaları muhasebe kayıtlarına almaları konusunda yazı ile bilgilendirilmeleri gerektiği düşünülmektedir.

Bu tespitler ışığında Nevşehir İl Özel İdaresine ait taşınmazların, 31.12.2018 tarihi itibari ile envanterinin tamamlanmadığı, mevcut kullanım şekli ile ilgili cetvellere kaydının ve ilgili varlık hesaplarında gösterilmesinin sağlanmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda kamu idaresinin 2018 yılı kesin mizan ve bilançosunda yer alan 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ve 500 Net Değer Hesabında yer alan tutarlarla ilgili hatalı durum devam etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle taşınmaz kayıtlarına ilişkin Yönetmelik hükümlerine göre yapılması gereken işlemlerin başlatıldığı ve 31.12.2019 tarihine kadar hesapların düzeltileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Nevşehir İl Özel İdaresine ait taşınmazların envanterinin henüz tamamlanmadığı, mevcut kullanım şekli ile ilgili cetvellere kaydının ve ilgili varlık hesaplarında gösterilmesinin sağlanmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda kamu idaresinin 2018 yılı mali tablolarında yer alan 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ve 500 Net Değer Hesabında yer alan tutarlarla ilgili hatalı durum devam etmektedir.

BULGU 2: Nevşehir İl Özel İdaresinin İller Bankası Anonim Şirketindeki Ortaklık Payının Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında Gerçek Değeri ile Görülmemesi

6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un "Ortaklık yapısı ve sermaye" başlıklı 4'üncü maddesinde;

“(1) Bankanın ortakları il özel idareleri ve belediyelerdir.

(2) Bankanın sermayesi 9.000.000.000 (dokuz milyar) Türk Lirasıdır. Bu sermaye Bakanlar Kurulu kararı ile beş katına kadar artırılabilir.

(3) Sermaye tavanına ulaşıncaya kadar Bankanın ödenmiş sermayesine aşağıdaki

kaynaklar eklenir:

a) 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı *İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna göre her ay Maliye Bakanlığı ve İller Bankası tarafından dağıtılacak vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak yüzde iki oranında kesilecek miktarlar.*

b) *Bankanın vergi ve diğer yasal yükümlülükler düşüldükten sonraki yıllık safi kârından yüzde otuz oranında ayrılacak pay.*

c) *Diğer mevzuat hükümleri ile Banka sermayesine aktarılması uygun görülen paralar ile sermayeye eklenmek üzere yapılacak her türlü yardım ve bağışlar.”* denilmektedir.

6107 sayılı Kanun'un bu hükümleri uyarınca Nevşehir İl Özel İdaresi İller Bankası Anonim Şirketinin doğal ortağıdır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabını açıklayan “Hesabın niteliği” başlıklı 178'inci maddesinde;

“(1) *Bu hesap, kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarlar ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan tutarlar ile bu kuruluşlara ikrazen verilen ve mahsup edilen tutarların izlenmesi için kullanılır.”* denildiğinden 6107 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi hükmünce İller Bankasının ortakları arasında sayılan Nevşehir İl Özel İdaresinin, İller Bankası Anonim şirketinin sermayesine iştirak edilmiş olan ortaklık payının 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında görülmesi Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 178'inci maddesi gereğidir.

İller Bankası Anonim Şirketinin resmi web sitesinden, kurumun yetkililerine tanımlanmış kullanıcı bilgileri ile ulaşılan kayıtlara göre, 2007 yılından itibaren 2018 yılı sonuna kadar İller Bankası Anonim Şirketinin sermayesine katılım payı olarak Nevşehir İl Özel İdaresinin Genel Bütçe vergi gelirlerinden alacağı paydan 6.479.414,95 TL kesinti yapılmıştır. Dolayısıyla Nevşehir İl Özel İdaresinin 2018 yılı sonunda düzenlenen mali tablolarında 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında 6.479.414,95 TL tutarında iştirakinin görülmesi gerekmektedir. Ancak 2018 yılı sonunda düzenlenen mali tablolarda 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında İller Bankası Anonim Şirketindeki ortaklık payı için 6.399.832,09 TL tutarında kayıt yapıldığı tespit edilmiştir. Dolayısı ile ödenen ancak

muhasabe kayıtlarına alınmayan 79.582,86 TL tutarında sermaye katılım payı bulunmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Nevşehir İl Özel İdaresinin yılsonunda düzenlenen mali tablolarında, İller Bankası Anonim Şirketinin sermayesine iştirak edilmiş olan 79.582,86 TL tutarındaki ortaklık payının da 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında gösterilmesi ve muhasabe kayıtlarının da gerçeğe uygun hale getirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle 79.582,86-TL tutarındaki İller Bankası ortaklık payının 10.01.2019 tarih ve 165 yevmiye numaralı Muhasebe İşlem Fişi ile 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler hesabına borç, 500 Net Değer hesabına alacak kaydı yapılarak muhasebeleştirildiği ve bulguda belirtilen eksikliğin düzeltildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi 79.582,86-TL tutarındaki İller Bankası ortaklık payını, 10.01.2019 tarih ve 165 yevmiye numaralı Muhasebe İşlem Fişi ile muhasebeleştirildiğini bildirmekle birlikte düzeltme işleminin 2018 yılından sonra yapılması ve 2016 yılı raporunda da aynı konunun yer alması nedenleri ile bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 3: Nevşehir İl Özel İdaresinin Sermaye İştirakinin Bulunduğu Şirketlerdeki Ortaklık Paylarının Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında Gerçek Değeri ile Kaydedilmemesi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı "Hesabın niteliği" başlıklı 181'inci maddesinde; "*Bu hesap, mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya aynı olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar, bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılır.*" denilmekte, 182'inci maddesinde Hesaba ilişkin işlemler, 183'üncü maddesinde de Hesabın işleyişi açıklanmaktadır.

Nevşehir İl Özel İdaresinin, sermaye iştirakinin bulunduğu şirketlere sermaye payları oranında aktardığı veya iştirakinin bulunduğu şirketlerin bedelsiz sermaye artırımını yapması nedeniyle söz konusu şirketlerdeki sermayelerinin artması sonucunda 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler hesabı 1.639.721,17 TL olması gerekirken bu hesaba ait muhasabe kayıtlarında 763.280,12 TL bulunduğu, 876.441,05 TL tutarındaki sermaye paylarının ise 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler hesabı ile ilişkilendirilmediği tespit edilmiştir.

Dolayısı ile 2018 yılı sonunda düzenlenen mali tablolarda, Nevşehir İl Özel İdaresinin sermaye iştirakinin bulunduğu şirketlerdeki ortaklık paylarının, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına tam ve doğru bir biçimde kaydedilmediği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; özetle İdarenin sermaye iştirakinin bulunduğu şirketlerdeki ortaklık paylarının, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Nevşehir İl Özel İdaresinin sermaye iştirakinin bulunduğu şirketlerdeki ortaklık paylarının, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına tam ve doğru bir biçimde kaydedilmediği hususunda İdare ile görüş birliğine varılmış olup bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

8. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının Birlikte Kullanılması

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 59 Dönem faaliyet sonuçları hesap grubunu açıklayan 360'ıncı maddesinde;

“(1) Bu hesap grubu, dönem olumlu veya olumsuz faaliyet sonucunun izlenmesi için kullanılır.

(2) Dönem faaliyet sonuçları sonucun olumlu veya olumsuz olmasına göre bu grup içinde açılacak aşağıdaki hesaplardan oluşur.

590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı

591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı (-)”

denilerek dönem sonunda faaliyet sonuçlarının olumlu veya olumsuz olabileceğine, niteliğine göre de faaliyet sonucunun ilgili hesaba kaydedileceğine açıklık getirilmiştir.

Ancak Nevşehir İl Özel İdaresi 2018 yılı Bilançosu incelendiğinde, kurumun birimleri arasında yer alan İlçe Özel İdare Müdürlüklerinde gerçekleşen olumsuz faaliyet sonucu ile İl Özel İdaresinde gerçekleşen olumlu faaliyet sonucunun karşılıklı mahsubu

gerçekleştirilmeden hem 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı hem de 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı ile bilançoya yansıtıldığı görülmüştür. Bir idarenin faaliyetlerinden kaynaklanan sonucun aynı anda hem olumlu hem de olumsuz olarak gerçekleşmesi mümkün olamayacağından, Nevşehir İl Özel İdaresi 2018 yılı Bilançosunda 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ve 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabının bir arada gösterilmesinin yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümlerine aykırı olduğu düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle Nevşehir İl Özel İdaresi olarak hesap birliği gereği tek hesap olarak açılış ve kapanış yapıldığı, ilçelerin öz gelirleri olmadığından 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabının kullanıldığı, merkez olarak 590-591 hesaplarının konsolide olarak değerlendirildiği, 2019 kayıtlarında düzeltildiği ve aynı dönemde hem olumlu hem de olumsuz olarak hesapların işletilememekte olduğu, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının bilançoda birlikte yer almaması gerektiği hususunda idare ile görüş birliğine varılmıştır. Ancak e-içişleri sisteminin olumlu ve olumsuz faaliyet sonuçlarını bilançoda bir arada göstermesi Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine aykırıdır ve 2018 yılı mali tablolarında 590 Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ile 591 Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı gerçek durumu yansıtmamaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 49'uncu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 48'inci maddeleri uyarınca mahalli idarelerde hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde hazırlanmasına temel olacak şekilde çıkarılması amacıyla Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği İçişleri Bakanlığınca çıkarılmıştır. Bu yönetmelik kapsamında yapılacak işlem ve kayıtlar bilgi teknolojilerinden yararlanarak hazırlanan programlar ile yapılmaktadır. İl özel idarelerinin kullanması amacıyla İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan e-içişleri sistemi Bütçe ve Muhasebe Modülü ile kayıt ve işlemler yapılmaktadır. Ancak sistem devreye girdiği 2009 yılından bu yana ihtiyaçları karşılayacak ölçüde geliştirilememiştir.

Bulgu konusu hususla birlikte raporun diğer maddelerinde yer alan mali tablolarla ilgili hataların bu sistemden kaynaklandığı idarelerce belirtilmekle birlikte sorun aktarma ve

giderme konusunda il özel idarelerinin vesayet kuruluğu olan İçişleri Bakanlığınca yeteri kadar dikkate alınmadığı anlaşılmaktadır. İl özel idarelerinin herhangi bir tasarruf yetkisi bulunmaması göz önüne alındığında, bu sistem hatalarının söz konusu bakanlıkça düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Jeotermal Kaynağı Kullanan İşletmelerden, 5686 Sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun 10'uncu Maddesi Gereğince Alınması Gereken % 1 İdare Payının Eksik Alınması

Nevşehir İl Özel İdaresince, jeotermal su kullanan otel ve tesislerin gayri safi hasılatı üzerinden, 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun 10'uncu maddesi gereğince alınması gereken %1 idare payının 2007- 2016 yılları arasında eksik matrah üzerinden alındığı tespit edilmiştir. İdare payına esas teşkil eden matrahın "*İşletmenin toplam yıllık cirosu olup, işletmelere ait tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ile yapılan kiralamaların dâhil olduğu miktar*" şeklinde tanımlandığı görülmektedir.

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun 1'inci maddesinde, kanunun amacının jeotermal ve doğal mineralli su kaynaklarının etkin bir şekilde aranması, araştırılması, geliştirilmesi, üretilmesi, korunması, bu kaynaklar üzerinde hak sahibi olunması ve hakların devredilmesi, çevre ile uyumlu olarak ekonomik şekilde değerlendirilmesi olduğu; 10'uncu maddesinde akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı kullanıldığı tesislerin gayrisafi hasılatının %1'i tutarında idare payının, her yıl Haziran ayı sonuna kadar İdareye ödeneceği; idarece tahsil edilen tutarın beşte biri, idare tarafından, kaynağın bulunduğu belediye veya köy tüzel kişiliğine bir ay içerisinde ödeneceği; 3'üncü maddede ise gayrisafi hasılatın "*İşletmenin toplam yıllık cirosu olup, işletmelere ait tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ile yapılan kiralamaların dâhil olduğu miktarı,*" şeklinde tanımlandığı görülmektedir.

Bununla beraber bazı termal otel işletmecilerinin termal sağlık merkezi cirosu dışında otelin veya tesisin düğün, kongre, sporcu etkinlikleri gibi ilave gelirlerinin de bulunduğu dolayısıyla 'gayrisafi hasılat' konusunda tereddüt olduğundan bahisle yüzde 1'lik İdare Payının otel ve işletmenin gayrisafi hasılatından değil, sadece termal sağlık merkezi hasılatından alınması gerektiğinden bahisle konuyu Anayasa Mahkemesi'ne götürmeleri üzerine (28.12.2013 tarih ve 28865 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2013/41 Esas, 2013/124 Karar sayılı) AYM şu şekilde karar vermiştir;

“Kullanılan akışkan miktarı ile elde edilen hâsılat arasında doğru bir orantının bulunduğu ve istisnai durumlar dışında işletmenin büyüklüğüne paralel olarak kullanılan akışkan miktarı arttıkça, gayrisafi hâsılatın da aynı oranda artacağı tabiidir. İstisnaen, bazı işletmelerce kullanılan akışkan miktarı az olmasına rağmen, uygulanan satış ve pazarlama politikasına bağlı olarak elde edilen hâsılatın diğer işletmelere nazaran fazla olması mümkündür. Ancak bu durumda dahi, elde edilen hâsılatın fazla olmasının, kullanılan akışkan miktardan tamamen bağımsız olduğu düşünülemez. İşletmenin elde ettiği hâsılatın bütününde, akışkan kullanımının oluşturduğu ticari avantajın etkisinin bulunduğu göz ardı edilmemelidir. Kaldı ki, itiraz konusu kuralda, idare payı matrahının tespitinde, akışkanın fiilen kullanıldığı tesiste elde edilen hâsılatın esas alınması öngörülmuş olup mükellefin diğer işletmelerinde elde edilen hâsılatın dikkate alınması söz konusu değildir. Bu durumda, idare payının, faaliyetin sonucunda elde edilen hâsılat üzerinden alınmasının öngörülmesinde, sosyal devlet ve vergilendirmede eşitlik ve adalet ilkelerine aykırı bir yön bulunmamaktadır.”

demek suretiyle akışkanın kullanılması nedeniyle gerçekleştirilen doğrudan ve/veya dolaylı faaliyet sonucunda elde edilen hasılat üzerinden idare payının alınması gerektiğine karar vermiştir.

Bu durumda örneğin bir termal otelin sadece kaplıca merkezi gayrisafi hasılatı (cirosu) üzerinden değil, tüm gayrisafi hasılatı üzerinden idare payı alınması gerekir. Anayasa Mahkemesi'nin kararında da vurgulandığı gibi değişik pazarlama politikaları ve satış teknikleriyle akışkanın dolaylı veya dolaysız kullanımı yoluyla elde edilen hasılat üzerinden idare payı alınması gerektiği açıktır. Termal otelcilik faaliyeti yürütülmesi yoluyla gelir elde eden firmaların ayrıntılı gelir tablosu ile bilançoların doğrudan vergi idaresi ile yazışmak suretiyle elde edilmesi ve 5686 sayılı Kanun gereğince İdare Payının tahakkuk ettirilmesi ve idarece tahsil edilecek tutarın beşte birinin, kaynağın bulunduğu belediye veya köy tüzel kişiliğine bir ay içerisinde ödenmesi gereklidir. Sonuç olarak ilgili Anayasa Mahkemesinin kararına uygun şekilde elde edilen hasılat üzerinden de %1 idare payı alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

Oysa geriye dönük yapılan incelemede, jeotermal su kullanan tesislerin idare payına esas olmak üzere toplam gayri safi hasılatın değil sadece konaklama gelirlerinin beyan edildiği veya sadece işletmenin yurtiçi satışlarının bildirildiği yâda tesis içinde işletilen market benzeri gelirler ile kiraların matraha dâhil edilmediği, ayrıca beyan edilen matrah ile vergi dairesinden alınan matrah arasında farklar olduğu tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; özetle 5686 Sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun amir hükümlerine aykırı olarak eksik matrah üzerinden idare paylarının alındığı, şahıs veya şirketlere üst yazı ile bildirim yapılarak eksik alınan idare paylarının tahsilinin sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Jeotermal su kullanan tesislerin idare payına esas olmak üzere toplam gayri safi hasılatın değil sadece konaklama gelirlerinin beyan edildiği veya sadece işletmenin yurtiçi satışlarının bildirildiği yâda tesis içinde işletilen market benzeri gelirler ile kiraların matraha dâhil edilmediği, ayrıca beyan edilen matrah ile vergi dairesinden alınan matrah arasında farklar olduğu hususunda İdare ile görüş birliğine varılmış olup, idare paylarının tahsilinin sağlanacağı ifade edildiğinden bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 3: Taşınır Mal Yönetmeliği Kapsamında Yapılması Gereken İş ve İşlemlerin Eksik Yapılması veya Hiç Yapılmaması

Harcama yetkilileri, taşınır kontrol yetkilileri ve taşınır kayıt yetkilileri ile birlikte sorumlu buldukları ambarlarda yapılan fiili ve fiziki denetimlerde, Taşınır Mal Yönetmeliği kapsamında yapılması gereken iş ve işlemlerin eksik veya hiç yapılmadığı tespit edilmiş, yapılan tespitler tutanağa bağlanmış ve tutanakların birer nüshası İdareye işlem yapılmak üzere teslim edilmiştir.

Yapılan fiili ve fiziki denetimler sonucunda, taşınır sayım ve döküm cetvellerine göre;

- Pek çok malzemenin olması gereken miktardan eksik veya fazla olduğu,
- Ambarlarda fiilen bulunan ancak taşınır kayıtlarında yer almayan bazı taşınırların bulunduğu,
- Akaryakıt tankları üzerinde elektronik ölçüm sayacı takılı olmadığı ve gömülü akaryakıt tanklarına ait ölçüm çizelgeleri temin edilemediği için ambarda mevcut fiziki motorin ve benzin miktarının manuel olarak da ölçülemediği,
- Muayene ve kabul işlemleri derhal yapılamamış ancak yedek parça ambarına teslim alınmış lastikler için Taşınır Geçici Alındısı düzenlenmesi gerekirken düzenlenmediği,
- Asfalt ambarında agrega ile üretilen asfalt ve kilit parkenin giriş çıkışlarının ambar kayıtlarında takip edilmediği,

- Yaklaşık 19 ton inşaat demirinin üstü açık ve korumasız bırakılması sonucu korozyona maruz bırakıldığı,

- 07/11/2017 tarih ve E.22993 sayılı İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Genelgesine aykırı şekilde Makine Kimya Endüstrisi Kurumu Hurda İşletmesi Müdürlüğüne satılarak ekonomiye kazandırılması gereken pek çok hurdanın ilgili Genelge çerçevesinde değerlendirilmeyerek sahada dağınık şekilde tutulduğu,

- Taşınır kayıt yetkililerinin görev değişiklikleri sırasında sorumlu buldukları ambarların devir teslim işlemlerini yapmadığı,

Tespit edilmiştir.

Yapılan tespitler neticesinde, taşınır giriş işlemlerinin, taşınır çıkış işlemlerinin, sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler ile devir teslim işlemlerinin Taşınır Mal Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine uygun olarak yapılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; özetle bulguda belirtilen eksikliklerin giderildiği ve hurda malzemelerin genelgeye uygun olarak Makine Kimya Endüstrisi Kurumu Hurda İşletmesi Müdürlüğüne devrinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Taşınır giriş işlemlerinin, taşınır çıkış işlemlerinin, sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler ile devir teslim işlemlerinin Taşınır Mal Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine uygun olarak yapılması hususunda İdare ile görüş birliğine varılmış olup bulgu konusu tespitlerin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 4: 5302 Sayılı Kanun'un 6'ncı Maddesi Kapsamındaki Yatırımlar İçin Merkezi İdare Tarafından Aktarılan ve Başka Amaçlarla Kullanılmayacak Olan Ödenek Karşılığı Kaynağın, Nevşehir İl Özel İdaresi Tarafından Tahsis Amacı Dışında İl Özel İdaresi Bütçesi Ödenekleri ile Karşılanması Gereken Faaliyetler İçin Kullanılması ve Bu Ödeneklere İlişkin Nakit ile Kısa Vadeli Diğer Yükümlülükler Karşılığı Nakdin Banka Hesaplarında Bulunmaması

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun "İl özel idaresinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 6'ncı maddesinin (b) bendine ek fıkrasında;

"(Ek fıkra: 3/7/2005-5393/85 Md.; Değişik ikinci fıkra: 24/7/2008-5793/42 Md.) Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları; yapım, bakım ve onarım işleri, devlet ve il

yolları, içme suyu, sulama suyu, kanalizasyon, enerji nakil hattı, sağlık, eğitim, kültür, turizm, çevre, imar, bayındırlık, iskân, gençlik ve spor gibi hizmetlere ilişkin yatırımlar ile bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşlarının görev alanına giren diğer yatırımları, kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri il özel idarelerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilir. Aktarma işlemi ilgili bakanın onayıyla yapılır ve bu ödenekler tahsis amacı dışında kullanılamaz. İş, il özel idaresinin tabi olduğu usul ve esaslara göre sonuçlandırılır. İl özel idareleri de bütçe imkânları ölçüsünde bu yatırımlara kendi bütçesinden ödenek aktarabilir. Bu fıkraya göre, bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları tarafından aktarılacak ödenekler ile gerçekleştirilecek yatırımlar, birinci fıkrada öngörülen görev alanı sınırlamasına tabi olmaksızın bütün il sınırları içinde yapılabilir...” denilmektedir.

Bu hükme göre, devreden ödenek karşılığı nakdin de devredilmesi, ödeneklerin gönderiliş/tahsis amacı dışında kullanılmaması gereklidir. Bu nedenle merkezi idareden ödenek gönderme onayı ile gönderilen ödeneklerin ve dolayısıyla ödenek karşılığı nakdin, başka amaçlarla kullanılması 5302 sayılı Kanuna aykırılık teşkil etmektedir.

Nevşehir İl Özel İdaresi 2018 Yılı Mizanına göre 900 Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı 2019 yılına 55.973.834,14 TL ödenek devretmiştir. (Bu rakam 2018 yılı Gider Kesin Hesabındaki ertesi yıla devreden ödenek tutarı ile denktir.)

Devreden toplam 55.973.834,14 TL ödeneğin 12.064.237,06 TL tutarındaki kısmı İl Özel İdaresinin kendi kaynaklarıyla yaptığı yıllara sâri yatırımlara ait ödenek tutarı olup, kalan 43.909.597,08 TL merkezi idare tarafından 5302 sayılı İl Özel İdare Kanunu'nun 6'ncı maddesi uyarınca gönderilip tahsis edildikleri amaç dışında harcanmaması gereken ödeneklerden ertesi yıla devreden ödenek tutarıdır.

İdarenin devreden ödenekler karşılığında yerine getirmek durumunda olduğu yatırımlar kadar, vergiler, fonlar, sosyal güvenlik kesintileri, emanetler ve teminatlar gibi 1 yıldan kısa vadede ilgili kurum veya kişilere geri ödenmesi gereken yükümlülükleri de bulunmakta olup, bunlar da idare için kısa vadede nakit ihtiyacı yaratmaktadır. Bu yükümlülüklerden bir kısmı da zaten idareye dolaylı ya da doğrudan yollarla nakden teslim edilmiş olup, yine idarenin nakit olarak muhafaza sorumluluğu taşıdığı değerlerdir. Kesilen vergiler, alınan emanet veya teminatlar gibi. Bu tutarlar bilançonun pasifinde 3 Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar olarak görülmektedir.

Nevşehir İl Özel İdaresinin 2018 yılı nakit açığı, mizan, bilanço, bütçe ve kesin hesap

bilgilerine göre aşağıda hesabı gösterildiği üzere 14.150.802,01 TL'dir. Bu tutar hesaplanırken 43.909.597,08 TL tutarındaki kısmı merkezi idare tarafından aktarılan ödenekler karşılığında yerine getirilmesi gereken yatırımlar ile ilgili yükümlülükleri, 13.382.663,28 TL kısa vadede yerine getirilmesi gereken diğer yükümlülükler dikkate alınmıştır. (İller Bankasından temin edilen kredilere ilişkin 300 Banka Kredileri Hesabı ile ilgili taksit tutarları, idarenin Merkezi İdare Vergi Gelirlerinden alacağı payların gönderilmesi esnasında İller Bankasınca kaynağında kesildiğinden, bu tutarlar 3 Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar grubuna ilişkin yükümlülüklerden düşülmüştür.)

Tablo 4: Devreden Ödenek Karşılığı Eksik Nakit Tablosu

Yılı	Finansman Tipi	Açıklama	Tutarı
2018	5	Ödenek Devri	12.064.237,06
2018	8	Ödenek Devri	43.909.597,08
2018	Toplam	Ödenek Devri	55.973.834,14
2018	8	Devredilen Ödenek (+)	43.909.597,08
2018		[3(-) 300 Kısa Vadeli Borç Emanetler(+)	13.382.663,28
2018		Kısa Vadeli Bulunması Gereken Nakit	57.292.260,36
2018		102. Banka Hesabı Mevcudu (-)	43.141.458,35
2018		Eksik Nakit	14.150.802,01
2018	5	Bütçe ile Verilen Ödenek (+)	91.000.000,00
2018	5	Ek Bütçe	0
2018	5	Aktarmalarla Eklenen (+)	9.969.295,24
2018	5	Aktarmalarla Düşülen (-)	9.969.295,24
2017	5	Devreden Ödenek (+)	3.991.825,51
2018	5	Toplam Ödenek	94.991.825,51
2018	5	Toplam Harcama	75.437.225,50
2018		Gerçekleşen Gelir Tahsilatı (Öz Gelir)	68.402.019,78
		Gelir Fazlası Harcama	7.035.205,72

Nevşehir İl Özel İdaresinin tahsis amacı dışında harcadığı ödenekler karşılığı nakit 2018 yılı öncesinde de mevcut olup, yukarıdaki tabloda gösterilen hesaplama usulüyle eksik nakit tutarı 2016 yılı için 3.515.563,80 TL ve 2017 yılı için 4.584.947,77 TL'dir.

Aynı şekilde idarenin harcamalarına göre öz gelirleri de yetersiz geldiğinden gelir fazlası harcama 2018 yılında 7.035.205,72 TL olarak gerçekleşmiştir.

Hesaplanan rakamlardan da izlenebileceği üzere 2016 yılından beri, bir taraftan gelir fazlası harcama (bütçe açığı) artarken diğer taraftan devreden ödenekler ve kısa vadeli diğer yükümlülükler karşılığı eksik nakit tutarı da artış göstermektedir.

Merkezi idareden belli bir yatırım amacıyla gönderilen ödenekler karşılığı nakdin, gönderiliş amacı dışında harcanması sebebiyle il özel idaresi, kendi bütçesine ait olmayan kaynağı kullanmakla bir nevi borç/yükümlülük altına girmiştir. Oysa 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun "Borçlanma" başlıklı 51'inci maddesinde;

"İl özel idaresi, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir:

a) Dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde ve sadece il özel idaresinin yatırım programında yer alan projelerin finansmanı amacıyla yapılabilir.

b) İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan il özel idaresi, ödeme plânını bu bankaya sunmak zorundadır. İller Bankası hazırlanan geri ödeme plânını yeterli görmediği il özel idaresinin kredi isteklerini reddeder.

c) Tahvil ihracı, yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır.

d) İl özel idaresi ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin %50'sinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin faiz dahil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyesi bulunan illerin özel idareleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.

e) İl özel idaresi ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin %50'sinden fazlasına

sahip oldukları şirketlerin, en son kesinleşen bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirlenen yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam %10'unu geçmeyen iç borçlanmayı il genel meclisinin kararı; %10'u geçen miktarlar için meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile yapılabilir.

f) İl özel idarelerinin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddi kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar (d) bendindeki miktarın hesaplanmasında dikkate alınmaz. Dış kaynak gerektiren projelerde Hazine Müsteşarlığının görüşü alınır.

(Değişik ikinci fıkra: 23/1/2008 – 5728/565 Md.)Yukarıda belirtilen usul ve esaslara aykırı olarak borçlanan il özel idaresi sorumluları hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde, Türk Ceza Kanununun 257 nci maddesi hükümleri uygulanır.

İl özel idaresi, varlık ve yükümlülüklerinin ayrıntılı bir şekilde yer aldığı mali tablolarını üçer aylık dönemler halinde İçişleri ve Maliye bakanlıkları ile Devlet Plânlama Teşkilatı ve Hazine müsteşarlıklarına gönderir.”

denilmekle il özel idarelerinin borçlanma esaslarına açıklık getirilmiştir. Bu nedenle 5302 Sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi kapsamındaki yatırımlar için merkezi idare tarafından aktarılan ödenekleri, tahsis amacı dışında, il özel idaresinin kendi bütçesinden karşılanması gereken giderler için kullanmak suretiyle idarenin borç yükümlülüğü altına girmesi yine 5302 sayılı Kanun'un borçlanmaya ilişkin hükümlerine de aykırıdır.

5302 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi kapsamında yatırımlar için merkezi idare tarafından aktarılan ve başka amaçlarla kullanılmayacak olan ödenek karşılığı nakdin, tahsis amacı dışında, il özel idaresi bütçesi ödenekleri ile karşılanması gereken faaliyetler için kullanılması ve emanet olarak tutulan diğer kısa vadeli yabancı kaynaklar karşılığı nakdin idarenin faaliyetleri için harcanması nakit hesapları ile bütçe hesaplarını etkilemektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle 2017-2018 yıllarına ait gelir tahminlerinin başta kapanan belediyelerin borçları olmak üzere öngörülemeyen diğer nedenlerden dolayı gider bütçesine uymadığı, bundan sonraki yıllarda bulgu konusu hususlara uyulacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Nakit açığı bulunmaması gerektiği hususunda idare ile görüş birliğine varılmış olup, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 5: Nevşehir Kozaklı Turizm Merkezinde Yer Alan Turizm Belgeli Otellerin Kullandığı Jeotermal Su Miktarı Üzerinden Jeotermal Su Bedeli Alınmaması

Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin 25'inci maddesi gereğince, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezlerindeki turizm belgeli tesislerde jeotermal su kullanılması halinde jeotermal su kullanım bedeli alınması gerektiği halde, söz konusu bedelin alınmadığı tespit edilmiştir.

Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin "Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezlerine ilişkin hususlar" başlıklı 25'inci maddesinde; *"Turizm belgeli tesislerde jeotermal su miktarı, metreküp birim cinsinden hesaplanmak suretiyle debi ölçer, sayaç ve benzeri teknik aletlerle yılda en az dört kez olmak üzere belirli periyotlarda ölçülür ve ölçümü takiben iki ay içerisinde jeotermal su kullanım bedeli tahsil edilir. Turizm belgeli tesislerin kullandığı jeotermal su miktarı belirlendikten sonra her bir Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ile Turizm Merkezi için; jeotermal kaynak üretim ve dağılım yöntemi, maliyeti ve Jeotermal kaynağın özelliklerine göre ilgili İdare tarafından ayrı ayrı belirlenen birim fiyat üzerinden jeotermal su kullanım bedeli alınır. Debi ölçme işlemi için kullanılacak teknik aletler sondaj çıkış noktalarına veya akışkanın bir dağıtım şebekesiyle dağıtılması halinde tesislere giriş noktasındaki bağlantı noktasına takılır. Jeotermal akışkanın doğal cazibesi ile çıktığı yerlerde debimetre ile ölçümün mümkün olmaması halinde akışkanın kullanım miktarı, turizm belgeli tesise ait proje ve mevcut kullanım miktarı dikkate alınarak yapılır. Jeotermal akışkan birim fiyatı her takvim yılı başında İlgili İdarece yeniden belirlenir. Jeotermal akışkanın ilk kullanımı ile entegre kullanımlar sonrasındaki kullanımlarında ayrı birim fiyat uygulaması yapılabilir."* denilmektedir.

Buna göre 30.06.2007 tarih ve 26568 sayılı Resmi Gazete ile ilan edilen Nevşehir Kozaklı Turizm Merkezinde yer alan turizm belgeli 4 otelin kullandığı jeotermal su miktarının, belirtilen mevzuatın öngördüğü biçimde debi ölçüm işleminden geçirilmesi ve ölçülecek akışkan için idarece belirlenecek tarife üzerinden jeotermal su kullanım bedeli alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle turizm belgeli otellerin kullandıkları su miktarları üzerinden jeotermal su bedeli alınabilmesi için söz konusu otellere debi ölçer takılması gerektiği, 10.02.2016 tarih ve 37 numaralı Encümen kararına göre İl Özel İdaresi şirketi Nevjet A.Ş tarafından işletilen Kozaklı merkezi dağıtım sistemi faal duruma gelene kadar jeotermal su bedeli alınması hususunun ertelendiği, sistemin faal duruma geçmesi ve debi ölçerlerin takılması sonucunda İdare olarak jeotermal su bedeli tahsiline başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kozaklı merkezi dağıtım sisteminin faal duruma geçmesi ve debi ölçerlerin takılması sonrasında İdare olarak Nevşehir Kozaklı Turizm Merkezinde yer alan turizm belgeli 4 otelin kullandığı jeotermal su bedeli tahsiline başlanacağı ifade edilmesi nedeniyle bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 6: 3213 Sayılı Maden Kanunu'na Göre Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Nezdinde Takibi Yapılan Devlet Haklarına İlişkin Özel İdare Paylarının Tahsil Edilen Kısımlarının Muhasebeleştirilmesi, Tahsil Edilmeyen Payların ise Takibinin Yapılamaması

3213 sayılı Maden Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde Devlet Hakkı "*Maden istihracı ile sağlanacak gelirden devlet payına düşen kısım*" şeklinde tanımlanmıştır. 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 16'ncı maddesine göre, aynı Kanun'un 2'nci maddesinde belirtilen I-a grubu madenler (İnşaat ile yol yapımında kullanılan ve tabiatta doğal olarak bulunan kum ve çakıl) için maden alanları il özel idaresince ihale edilerek işletme ruhsatı verilmektedir. I-a Grubu hariç diğer madenler için Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne işletme ruhsatı verilmektedir. I-a grubu madenlerden alınacak devlet hakkının takibi işletme ruhsatını veren il özel idarelerince yapılmaktadır.

I-a Grubu dışındaki madenler ile ilgili olarak Maden Kanunu'nun 29'uncu maddesine göre Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne, ruhsat verdiği madenlerle ilgili olarak ruhsat sahiplerince her yıl Nisan ayının sonuna kadar işletme faaliyet raporlarının verilmesi, işletme faaliyet raporlarındaki hasıllara göre de söz konusu 14'üncü maddede saptanan oranlara göre bulunacak "Devlet Hakkı"nın her yıl Haziran ayı sonuna kadar ruhsat sahipleri tarafından yatırılması gerekmektedir.

Yine aynı Kanun'un 14'üncü maddesine 10.06.2010 tarih ve 5995 Sayılı Kanunla getirilen ek fıkra; "*Ruhsat sahibi tarafından yatırılan Devlet hakkının % 25'i il özel idare*

payı olarak ruhsatın bulunduğu ilin özel idaresine, % 25'i ruhsatın bulunduğu bölgeyle sınırlı olarak altyapı yatırımlarında kullanılmak üzere, doğrudan ilgili ilçe veya ilçelerin Köylere Hizmet Götürme Birlikleri hesabına, % 50'si de Hazine hesabına yatırılır.” denilerek madenlerden sağlanacak “Devlet Hakkı”nın kamu gelirleri olarak nasıl pay edileceği açıklanmıştır.

Bu açıklamalardan hareketle il sınırları içerisinde faaliyet gösteren I-a grubu dışındaki maden işletmelerinin hasılatlarından hesaplanacak devlet hakkı üzerinden il özel idaresi payı olarak tahsil edilmesi gereken tutarların Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün bilgisinde olduğu, dolayısıyla il özel idaresi payı olarak tahsil ve takibi yapılması gereken maden gelirlerine ilişkin bilginin Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden temin edilerek idarece takibinin yapılması gerektiği açıktır.

Nevşehir İl Özel İdaresi Ruhsat Denetim Müdürlüğünce, I-a grubu madenlerden alınacak devlet haklarının takibinin I-a grubu maden işletmelerinden alınan işletme faaliyet raporları vasıtası ile yapıldığı görülmüştür. I-a grubu dışındaki madenlerden alınacak devlet haklarının takibinin ise Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden devlet hakkı tahakkuk ve tahsil listesi istenmesi suretiyle yapılması gerekmektedir.

I-a grubu dışındaki madenlerden alınması gereken devlet haklarına ilişkin bilgilerin Nevşehir İl Özel İdaresince Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden yazı ile istendiği ancak Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünce yazılarına cevap verilmediği beyan edilmiştir. Bu nedenle gerek Ruhsat Denetim Müdürlüğü kayıtlarından gerekse muhasebe kayıtlarından I-a grubu dışındaki madenlerden alınması gereken devlet haklarına ilişkin her hangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Muhasebe kayıtlarına ve mali tablolara sadece bazı firmalarca yatırılan devlet hakları yansıtılmıştır.

Dolayısıyla il sınırları içerisinde faaliyet gösteren I-a grubu dışındaki maden işletmelerinin hasılatlarından hesaplanacak devlet hakkı paylarına ilişkin takip işlemlerinin usulüne uygun yapılmaması nedeniyle Nevşehir İl Özel İdaresinin devlet hakkı payı alacağından takip edilmesi gereken tutarların muhasebe kayıtlarından tespit edilemediği, mali tablolarda madenlere ilişkin devlet hakkı paylarına ait bilgilerin doğruyu yansıtmadığı ve bu payların ilgili yılı içerisinde takibinin yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden 07.03.2019 tarih ve 95646433-2247 sayılı yazı ile il sınırları dahilindeki halen faaliyet göstermekte ve geçerliliği devam etmekte olan tüm maden grupları ile ilgili satış bilgi formları ve devlet haklarına ait bilgilerin talep edildiği, Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün 21.03.2019 tarih ve E.415685 sayılı yazısı ile ilimiz dahilinde bulunan ruhsatlara ait 2017 devlet hakkı bilgileri listesinin gönderildiği, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak İl sınırları içerisinde faaliyet gösteren I-a grubu dışındaki maden işletmelerinin hasılatlarından hesaplanacak devlet hakkı paylarına ilişkin takip işlemlerinin usulüne uygun yapılmaması nedeniyle Nevşehir İl Özel İdaresinin devlet hakkı payı alacağından takip edilmesi gereken tutarların muhasebe kayıtlarından tespit edilemediği, mali tablolarda madenlere ilişkin devlet hakkı paylarına ait bilgilerin doğruyu yansıtmadığı ve bu payların ilgili yılı içerisinde takibinin yapılması gerektiği hususunda idare ile görüş birliğine varılmış ve İdarece Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün 21.03.2019 tarih ve E.415685 sayılı yazısı ile Nevşehir dahilinde bulunan ruhsatlara ait 2017 devlet hakkı bilgileri listesinin gönderildiği, ifade edilmiştir. Ancak söz konusu paylara ilişkin muhasebe kayıtları 2018 yılı mali tablolarında yer almamakta ve hata devam etmektedir.

Kamu İdaresinin 3213 sayılı Maden Kanunu'na göre hesaplanan devlet hakkı ve özel idare paylarının Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü nezdinde takibinin sağlanacağını beyan etmesi nedeniyle bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 7: Nevşehir İl Sınırları İçerisinde Özelleştirme Bedeli, Lisans İhale Bedeli ve Su Kullanım Bedeli Ödemeksizin Hidrolik Kaynaklara Dayalı Elektrik Üretim Faaliyetinde Bulunan İşletmelerin ve Özel İdareye Aktarılması Gereken Payın Tespit ve Takibinin Yapılmaması

492 sayılı Harçlar Kanunu'nun "Ödeme Zamanı" başlıklı 113'üncü maddesinin 2'nci fıkrasında;

"(Ek fıkra: 3/4/2013-6456/16 md.) Elektrik üretimi lisans harçları her yıl kurumlar vergisi beyannameşi verme süresi içerisinde verilen bildirim üzerine, elektrik üretim faaliyetlerinden elde edilen gayrisafi iş hasılatı esas alınarak tahakkuk ettirilir, tahakkuk ettirilen harçlar ayrıca mükellefe tebliğ edilmez ve mayıs ayı içerisinde ödenir. Genel bütçe geliri olarak kaydedilen elektrik üretimi lisans harçlarından hidrolik kaynaklara dayalı

elektrik üretim lisans harçlarının %90'ı, haziran ayının sonuna kadar, hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretimi yapan tesisin bulunduğu yerin il özel idaresine, il özel idaresi bulunmayan yerlerde büyükşehir belediyesine aktarılır. Hesaplanarak aktarılan bu tutarlar, 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna göre belediyelere ve il özel idarelerine ayrılacak payların hesabında matraha dâhil edilmez.” hükümleri yer almaktadır.

Harçlar Kanunu'na ait (8) Sayılı Tarifenin “Elektrik Üretimi Lisans Harçları” başlıklı (XV)'inci fıkrasında da;

“1-Hidrolik Kaynaklara Dayalı Elektrik Üretim Lisansı (Her Yıl İçin): Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında, özelleştirme bedeli, lisans ihale bedeli ve su kullanım bedeli ödemeksizin hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretim faaliyetinde bulunanların (Kamu Kuruluşları hariç) bu faaliyetlerden elde ettikleri bir önceki yıl gayrisafi iş hasılatı üzerinden (Binde 15) (Üreticilerin kendi ihtiyaçları için kullandıkları elektriğin bedeli gayrisafi iş hasılatına dâhil edilmez.)”denilerek tahsil edilecek olan elektrik üretimi lisans harcı oranı belirlenmiştir.

Dolayısı ile özelleştirme bedeli, lisans ihale bedeli ve su kullanım bedeli ödemeksizin hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretim faaliyetinde bulunan işletmelerin Harçlar Kanunu'na ait (8) Sayılı Tarifeye göre her yıl için bu faaliyetlerden elde ettikleri bir önceki yıl gayrisafi iş hasılatı üzerinden binde 15 oranında elektrik üretimi lisans harcını mayıs ayı içerisinde bağlı bulunduğu vergi dairesine ödemesi gerekir. Harçlar Kanunu'nun 113'üncü maddesinin 2'nci fıkrasına göre de tahsil edilip genel bütçe geliri olarak kaydedilen elektrik üretimi lisans harçlarının %90'ının haziran ayının sonuna kadar tesisin bulunduğu ilin il özel idaresine veya büyükşehir belediyesine yatırılması gerekmektedir.

Ancak Nevşehir İl Özel İdaresi 2018 yılı hesabının incelenmesi sırasında, Ruhsat ve Denetim Müdürlüğünce Nevşehir il sınırları içerisinde özelleştirme bedeli, lisans ihale bedeli ve su kullanım bedeli ödemeksizin hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretim faaliyetinde bulunan işletmelerin tespitinin yapılmadığı görülmüştür.

Nevşehir il sınırları içerisinde hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretim faaliyetinde bulunan işletmelere ait bilgilerin, Ruhsat ve Denetim Müdürlüğünce araştırılarak, söz konusu işletmelerin 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 113'üncü maddesinin 2'nci fıkrası ile (8) sayılı Tarifenin (XV)'inci fıkrası kapsamına girip girmediğinin ve özel idareye aktarılması gereken

payın tespit ve takibinin yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle Nevşehir il sınırları dahilinde hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretim faaliyetinde bulunan işletmelerin bağlı buldukları vergi dairelerinden Nevşehir İl Özel İdaresine aktarılması gereken payların talep edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Nevşehir il sınırları içerisinde hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretim faaliyetinde bulunan işletmelere ait bilgilerin, Ruhsat ve Denetim Müdürlüğünce araştırılarak, söz konusu işletmelerin 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 113'üncü maddesinin 2'nci fıkrası ile (8) sayılı Tarifenin (XV)'inci fıkrası kapsamına girip girmediğinin ve özel idareye aktarılması gereken payların tespit ve takibinin yapılması gerektiği hususunda İdare ile görüş birliğine varılmış olup bulgu konusu tespit devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 8: Enerji Müsaadesi Alınabilmesi İçin Dağıtım Şirketince Yapılması Gereken Ancak Çeşitli Nedenlerle İdare Bütçesinden Karşılana Dağıtım Tesis Giderlerinin Elektrik Dağıtım Şirketinden Talep Edilmemesi

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 3'üncü maddesine göre, dağıtım şirketi, belirlenen bir bölgede elektrik dağıtımını ile iştigal eden tüzel kişiyi ifade eder.

28.01.2014 tarih ve 28896 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin 3'üncü maddesinde de; dağıtım tesisi, "*İletim tesislerinin ve dağıtım gerilim seviyesinden bağlı üretim ve tüketim tesislerine ait şalt sahalarının bittiği noktadan sonraki nihayet direğinden, alçak gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin yapı bina giriş noktalarına kadar, bina giriş ve sayaç arası hariç, elektrik dağıtımını için teçhiz edilmiş tesis ve teçhizat ile dağıtım şirketince teçhiz edilen ya da devralınan sayaçları*"; bağlantı hattı "*Tüketicilerin iç tesisatını dağıtım şebekesine bağlamak için gerekli ve bu Yönetmelik kapsamında belirtilen mesafe sınırları dâhilinde olan; AG'den bağlı tüketiciler için yapı bina giriş noktasından itibaren dağıtım şebekesine kadar, OG'den bağlı tüketiciler için tüketicinin şalt sahasının bittiği noktadan itibaren dağıtım şebekesine kadar olan hattı*" bağlantı noktası "*İletim tesislerinin ve dağıtım gerilim seviyesinden bağlı üretim ve tüketim tesislerine ait şalt sahalarının bittiği noktadan sonraki nihayet direğini ve alçak gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin yapı bina giriş noktasını*" ifade eder şeklinde tanımlanmıştır.

Nitekim adı geçen Yönetmelik'in "Dağıtım tesisi sınırları" başlıklı 15'inci

maddesinde; *“Dağıtım sistemine bağlı tüketiciler açısından, bağlantı noktasından kullanım yerine kadar olan tesis ve teçhizat tüketicinin mülkiyetindedir. Bağlantı noktası dâhil olmak üzere bağlantı noktasından itibaren hattın geri kalan kısmı dağıtım tesisidir.”* denilerek bağlantı noktası dâhil olmak üzere bağlantı noktasından itibaren geri kalan hattın dağıtım tesisi olduğu açıkça hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla alçak gerilim (AG) seviyesinden bağlı tüketiciler için enerjinin yapı bina giriş noktalarına kadar getirilmesi, orta gerilim (OG) seviyesinden bağlı tüketiciler için tüketim tesislerine ait şalt sahalarının (trafoların) bittiği noktadan sonraki nihayet direğine kadar getirilmesi dağıtım şirketlerinin sorumluluğundadır. Görüldüğü üzere hem alçak gerilim hem orta gerilim seviyesinden bağlı tüketicilere bağlantı noktasına kadar enerjinin getirilmesi (trafo dâhil) maliyeti dağıtım şirketine aittir.

Dağıtım şirketi ihtiyaç sahibi kişi ve kurumların enerji talebini, meskûn mahal içinde ve meskûn mahal dışında farklı zaman dilimlerinde karşılması gerektiği 28.01.2014 tarih ve 28896 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği’nin 10’ncü maddesinde hüküm altına alınmıştır.

Enerji dağıtımı ile ilgili “meskûn mahal” ifadesi ise Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği’nin Tanımlar ve Kısaltmalar başlıklı 3’üncü maddesinde; *“Meskûn mahal: 02.11.1985 tarihli ve 18916 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinde belirtilen “yerleşme alanı” ve “belediye ve mücavir alan sınırları dışında kalan köy ve mezraların yerleşik alanı ve civarı” ile mera, yaylak (yayla) ve kışlakların ilgili mevzuata göre geçici yerleşime açılan kısımlarını,.....ifade eder.”* şeklinde tanımlanmıştır.

Görüldüğü üzere meskûn mahal alan kapsamı oldukça geniş düzenlenmiş, meskûn mahal dışında kalsa bile köy ve mezraların yerleşik alanı ve civarı ile mera, yaylak ve kışlakların geçici yerleşime açılan kısımları bile meskûn mahal olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla dağıtım şirketinin, Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği’nin 10’ncü maddesine göre AG şebekesi tesis edilmesi durumunda en fazla 6 ay içinde OG şebekesi tesis edilmesi durumunda en fazla 18 ay içinde (trafo dâhil) gerekli şebekeyi tesis ederek enerjiyi sağlaması gerekmektedir.

Bu durumda yukarıda belirtildiği üzere (meskûn mahal içinde veya dışında) enerjinin bina giriş noktalarına kadar getirilmesi dağıtım şirketlerinin sorumluluğunda olmakla

beraber, 28.01.2014 tarih ve 28896 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği’nin (Değişik: RG-1/6/2017-30083) 10/A maddesinin 4-c fıkrasında; “...bağlantı talebinin karşılanabilmesi için dağıtım şirketi tarafından bildirilen sürenin başvuru sahibi tarafından uzun bulunması ve bağlantı talebinin dağıtım şebekesi yapılarak karşılanabilir olması halinde gerekli yatırım 21 inci madde kapsamında başvuru sahibi tarafından üstlenilebilir.” denildiğinden, dağıtım şirketlerinin sorumluluğunda olan dağıtım tesis giderleri bazı durumlarda dağıtım sistemine bağlantı başvurusu yapan gerçek ve tüzel kişiler tarafından karşılanabilmektedir.

Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği’nin yukarıda bahsedilen 21’inci maddesinde hangi durumlarda başvuru sahibi gerçek veya tüzel kişilerin tesisler için yeni yatırımları finanse edebileceği ve dağıtım şirketi ile başvuru sahibi arasında, ilgili dağıtım tesisine ilişkin finansman ve bağlantı koşulları gibi hususların düzenlendiği tesis yapım sözleşmesinin imzalanacağı hüküm altına alınmıştır.

Adı geçen Yönetmelik’in 21’inci maddesinin 3 numaralı fıkrasında ise; “(3) (Değişik: RG-1/6/2017-30083) Bu durumda gerçekleşen yatırıma ait bedel, dağıtım şirketi tarafından bağlantı görüşünde verilen bağlantı talebinin karşılanabileceği tarihteki yıl içerisinde en fazla on iki aylık eşit taksitle, yatırımı yapan veya finanse eden gerçek veya tüzel kişiye, muhataba ulaşılammaması halinde tesisin bulunduğu yerdeki en yakın banka ya da PTT şubesine, hak sahip veya sahipleri adına yatırılarak ödenir. Dağıtım tesisinin geçici kabulünün, dağıtım şirketinin bağlantıyı karşılayabileceğini öngördüğü tarihten sonra yapılması halinde ödeme geçici kabulün yapıldığı tarihi takip eden yıl içerisinde söz konusu dağıtım tesisinin bulunduğu yerlere ilişkin kullanım haklarının, geri ödemenin yapılacağı yıla kadar TEDAŞ adına temin edilememiş olması halinde ise ödeme, bu hakların tamamının TEDAŞ adına temin edildiği yılı takip eden yıl içerisinde yapılır. Dağıtım şirketi ilgili dağıtım tesisini, varlık kayıtlarına ödemenin yapıldığı tarihte ekler.” denilmek suretiyle dağıtım şirketinin, başvuru sahibince üstlenilip ödenen yatırım bedelini en fazla 12 eşit taksitle geri ödemesi gerektiği hususunu hükme bağlamıştır.

İlgili Yönetmelik’in 21’inci maddesinin 5 numaralı fıkrasında; “Bu madde hükümleri uyarınca yapılan dağıtım tesisinin geçici kabulünün yapıldığı ayı takip eden aydan itibaren, geri ödemenin yapılacağı ilk taksit tarihine kadar geri ödemesi yapılmamış tutar Tüketici Fiyat Endeksi oranında güncellenir. Vadesinde geri ödemesi yapılmamış taksitlere ilişkin tutara, vade tarihinden itibaren 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun

hükümlerine göre belirlenen kanuni faiz oranı uygulanır.” denilmiştir.

Öte yandan Elektrik Piyasası Bağlantı Ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin 10/B maddesinin 4'üncü fıkrasında; *“Bağlantı hattının kullanıcı tarafından tesis edilecek olması halinde, dağıtım şirketi ile kullanıcı arasında, bağlantı hattının tesisine, kullanım haklarına ve devrine ilişkin bir tesis yapım sözleşmesi imzalanır. Altıncı fıkra kapsamındaki bağlantı hattı enerjilendirme tarihinden itibaren beş yıl sonra, diğer bağlantı hatları enerjilendirme tarihinde herhangi bir işleme gerek kalmaksızın dağıtım şirketine devredilmiş kabul edilir.”* denilmiştir.

Aynı maddenin 6'ncı fıkrasında ise *“Meskûn mahal dışındaki 500 metreyi aşan OG bağlantı hatları, enerjilendirme tarihinden itibaren beş yıl boyunca bağlantı hattı niteliğini korur ve bu süre sonunda dağıtım şebekesi kapsamına alınır. Bağlantı hatlarının işletme ve bakımı, tesislerin enerjilendirilmesinden itibaren dağıtım şirketinin sorumluluğundadır.”* denilmiştir.

İdare tarafından yapımı gerçekleştirilen bazı okul ve hizmet binaları için gerekli olan trafo kurulum giderlerinin idare bütçesinden karşılandığı tespit edilmiştir. Ancak ilgili kamu binalarının hizmete açılmasının gecikmemesi için İdarece karşılanan enerji dağıtım şirketi uhdesindeki söz konusu ekli tabloda gösterilen yatırım tesis giderlerinin ilgili enerji dağıtım şirketinden yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereğince en fazla on iki aylık eşit taksitle ve kanuni faizleri ile birlikte geri alınması gerekmektedir.

Bununla beraber söz konusu tesis ve trafoların bakımının yüksek maliyet, teknik donanım ve uzmanlık gerektirmesi nedeniyle (hukuki açıdan dağıtım şirketine devredilmiş kabul edilen) bu tesislerin kaydi olarak da müştemilatı ile birlikte ilgili dağıtım şirketine devredilmesi gerektiği; ayrıca elektrik bağlantı talep yazısının, bina tamamlandıktan sonra değil, ihale öncesi yazılarak enerji bağlantı noktasının önceden belirlenmesi ve bu şekilde dağıtım şirketine gerekli yatırım ve tesisi yapabilmesi için zaman tanınmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

Tablo 5: Enerji Müsaadesi Alımında Enerji Nakli İçin İdarece Yaptırılan Trafo Kurulumu ve Diğer İşler Yapım Tablosu

Sıra No	İşin Adı ve Yılı	Enerji Dağıtım Firmasının Adı	Trafonun Durumu	Trafo İçin Ödenen Toplam Tutar	Enerji Dağıtım Şirketinden Tahsil Edilip Edilmediği
---------	------------------	-------------------------------	-----------------	--------------------------------	---

1	Nevşehir İli Acıgöl 24 Derslikli İmam Hatip Orta Okulu ve Pansiyon Binası Yapım İşi (2014)	Meram Elektrik Dağıtım A.Ş.	Devredilmedi	103.491,15 TL	-----
2	Acıgöl 5 Yataklı Entegre İlçe Hastanesi Yapım İşi (2015)	Meram Elektrik Dağıtım A.Ş.	Devredilmedi	66.433,88 TL	-----
3	Gülşehir 5 Yataklı Entegre İlçe Hastanesi Yapım İşi (2015)	Meram Elektrik Dağıtım A.Ş.	Devredilmedi	73.138,95 TL	-----
4	Merkez 24 Derslik Anadolu Lisesi ve İmam Hatip Lisesi Eğitim Binası ve Pansiyon Binaları Yapım İşi	MEDAŞ	Devredilmedi	113.406,03	-----

Kamu idaresi cevabında; özetle idare bütçesinden karşılanan dağıtım tesis giderlerinin elektrik dağıtım şirketinden yazı ile talep edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Nevşehir İl Özel İdaresince karşılanan enerji dağıtım şirketi uhdesindeki söz konusu yatırım tesis giderlerinin, ilgili enerji dağıtım şirketinden, gerek Nevşehir İl Özel İdaresince gerekse adına yatırım yapılan diğer kamu idareleri tarafından geri alınması gerekmektedir.

Ayrıca söz konusu trafoların bakımı yüksek maliyet, teknik donanım ve uzmanlık gerektirdiğinden eski ve yeni tesislerin müstemilatı ile birlikte dağıtım şirketine devredilmesi gerekir.

BULGU 9: 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 30'uncu Maddesi Gereğince Yapım İşlerinde Kesin Kabulden İtibaren Yüklenici ve Alt Yükleniciye Getirilen 15 Yıllık Sorumluluk Mükellefiyeti Gözetilmeden İl Özel İdaresi Bütçesinden Bina Bakım Onarımı Yapılması

Nevşehir ilindeki okul ve muhtelif kamu binalarına ait bakım onarım giderlerinin, herhangi bir "teknik heyet tespiti" bulunmadan, kesin kabulden itibaren 15 yıllık süre içinde, Nevşehir İl Özel İdaresi bütçesinden karşılandığı tespit edilmiştir.

Oysa 4735 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesi ile Yapım İşleri Genel Şartnamesinin (YİĞŞ) 20'nci ve 25'inci maddelerinin son fıkraları gereğince yapım işlerinde yüklenici ve alt yükleniciler, yapının fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapılmaması, hileli malzeme kullanılması ve benzeri nedenlerle ortaya çıkan zarar ve ziyandan, yapının tamamı için işe başlama tarihinden itibaren kesin kabul tarihine kadar sorumlu olacağı gibi, kesin kabul onay tarihinden itibaren de 15 yıl süreyle müteselsilen sorumlu olup bu zarar ve ziyanın genel

hükümlere göre (rızaen tahsilât veya alacak davası açılarak) yüklenici ve alt yüklenicilere ikmal ve tazmin ettirilmesi gerekmektedir.

4735 sayılı Kanun kapsamında sözleşmeye bağlanan ve kesin kabulden itibaren 15 yıllık süre müddeti devam eden kamu binalarında, bakım onarım gideri yapılabilmesi için öncelikle bir teknik heyet oluşturulması, söz konusu bakım onarımın kullanım hatasından mı yoksa imalat hatasından mı kaynaklandığının tespit ettirilmesi, kullanım hatasından kaynaklı bakım onarım giderlerinin bütçeden karşılanması; buna karşın yüklenici veya alt yüklenici kusurundan kaynaklanan bakım onarımın yüklenici marifetiyle yaptırılması, sonuç alınamaması durumunda kamu kaynakları ile yüklenici nam ve hesabına yaptırılıp bedelinin yükleniciden sulh veya alacak davası yoluyla tahsil edilmesi, ayrıca bu kapsamda 30'uncu maddenin gereğini yerine getirmeyen yükleniciden, geçici kabulden itibaren 15 yıl boyunca geçerli olan iş bitirme belgelerinin yaptırım mahiyetinde geri çağırılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle Nevşehir İl Özel İdaresinde ödeneği bulunan kamu kurum ve kuruluşlarınca talep edilen bakım ve onarım ihtiyaçlarının teknik personellerce yerinde inceleneceği, gerekli tespitlerin yapılacağı, talep bilgi föylerinin doldurulacağı, bakım ve onarım ihtiyacına neden olan imalat yüklenicinin kusuru, ayıbı ve hatası sonucu ortaya çıkmış ise 15 yıllık sorumluluk mükellefiyeti gözetilerek yükleniciden imalatı yapmasının isteneceği, eğer yüklenici sorumluluğunu yerine getirmez ise Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 25'inci maddesi gereği işlem tesis edileceği, ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi, bina bakım onarımlarında, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 30'uncu maddesi gereğince yapım işlerinde kesin kabulden itibaren yüklenici ve alt yükleniciye getirilen 15 yıllık sorumluluk mükellefiyetinin dikkate alınacağını bildirmekle birlikte bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 10: Belli Bir Süreyi Gerektiren Hizmet ve Yapım Kapsamındaki Doğrudan Temin Alımlarında Sözleşme İmzalanması Zorunlu Olmasına Rağmen Sözleşme İmzalanmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d maddesi gereğince doğrudan temin ile gerçekleştirilen hizmet alımları ile yapım kapsamındaki bina bakım onarım işlerinin belli bir süreyi gerektirmesine rağmen ilgili yüklenici ile sözleşme imzalanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin “Doğrudan temine ilişkin açıklamalar” başlıklı 22.1.1.3. maddesinde; “ *Bu madde kapsamında alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanması zorunlu olup bir defada yapılacak alımlarda sözleşme yapılması İdarelerin takdirindedir.*” denilmiştir.

İlgili mevzuat gereğince bir defada yapılacak doğrudan temin kapsamındaki alımlarda sözleşme yapılması İdarenin takdirindedir. Ancak belli bir süreyi gerektiren ve doğrudan temin kapsamında gerçekleştirilen yapım işleri ile hizmet alımlarında karşılıklı olarak yüklenicilerle sözleşme düzenlenmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; özetle 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22/d maddesi kapsamında yapılan ve belli bir süreyi gerektiren işlerde ilgili yüklenicilerle sözleşme imzalanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi, belli bir süreyi gerektiren ve doğrudan temin kapsamında gerçekleştirilen yapım işleri ile hizmet alımlarında yüklenicilerle sözleşme düzenleneceğini bildirmekle birlikte bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>

9. EKLER**EK 1: KAMU İDARESİ TARAFINDAN SUNULAN MALİ TABLOLAR****NEVŞEHİR İL ÖZEL İDARESİ 2018 YILI BİLANÇOSU**

AKTİF	2018 (TL)	PASİF	2018 (TL)
1 DÖNEN VARLIKLAR	47.653.303,04	3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	19.014.279,42
10 HAZIR DEĞERLER	43.503.653,14	30 KISA VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	432.686,81
102 BANKA HESABI	43.503.653,14	300 BANKA KREDİLERİ HESABI	432.686,81
103 VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	0,00	32 FAALİYET BORÇLARI	1.822.473,84
12 FAALİYET ALACAKLARI	1.677.493,40	320 BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	71.780,97
120 GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	0,00	329 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR HS	1.750.692,87
121 GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	1.674.798,20	33 EMANET YABANCI KAYNAKLAR	12.104.958,31
126 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	2.695,20	330 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	2.399.484,00
13 KURUM ALACAKLARI	53.259,65	333 EMANETLER HESABI	9.705.474,31
132 KURUMCA VERİLEN BORÇLARDAN ALACAKLAR HESABI	53.259,65	36 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	4.654.160,46
14 DİĞER ALACAKLAR	71.113,35	360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	787.203,67
140 KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	71.113,35	361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	214.927,33
15 STOKLAR	2.225.557,16	362 FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	1.533.899,77
150 İLK MADDE VE MALZEME HESABI	2.225.557,16	363 KAMU İDARELERİ PAYLARI HS	165.510,37
16 ÖN ÖDEMELER	122.226,34	368 VADESİ GEÇMİŞ, ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER HS	1.952.619,32
160 İŞ AVANS VE KREDİLERİ HESABI	0,00	37 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	0,00
161 PERSONEL AVANSLARI HESABI	0,00	372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	0,00
162 BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI	119.673,35	4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	10.290.995,31
165 MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN AVANS VE KREDİLER HESABI	2.552,99	40 UZUN VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR	1.928.032,05
19 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	0,00	400 BANKA KREDİLERİ HESABI	1.928.032,05
191 İNDİRİLECEK KDV HESABI	0,00	47 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	8.355.687,33
2 DURAN VARLIKLAR	217.164.593,23	472 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	8.355.687,33
22 FAALİYET ALACAKLARI	192.506,32	48 GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHHAKKUKLARI	7.275,93
220 GELİRLERDEN ALACAKLAR HS	0,00	481 GİDER TAHHAKKUKLARI HS.	7.275,93
226 VERİLEN DEPOZİTO VE	192.506,32	5 ÖZ KAYNAKLAR	235.512.621,54

TEMİNATLAR HS			
24 MALİ DURAN VARLIKLAR	7.163.112,21	50 NET DEĞER	95.612.587,88
240 MALİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	6.399.832,09	500 NET DEĞER HESABI	95.612.587,88
241 MAL VE HİZMET ÜRETEK KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	763.280,12	51 DEĞER HAREKETLERİ	3.315,05
25 MADDİ DURAN VARLIKLAR	209.416.273,56	511 MUHASEBE BİRİMLERİ ARASI İŞLEMLER HESABI	0,00
250 ARAZİ VE ARSALAR HESABI	12.924.172,29	519 DEĞER HAREKETLERİ SONUÇ HESABI	3.315,05
251 YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	77.913.354,99	57 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	146.543.918,21
252 BİNALAR HESABI	96.843.222,63	570 GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI HESABI	146.543.918,21
253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	18.953.005,81	58 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	-37.252.359,58
254 TAŞITLAR HESABI	11.416.428,94	580 GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI HESABI (-)	-37.252.359,58
255 DEMİRBAŞLAR HESABI	3.211.181,39	59 DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI	30.605.159,98
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-37.045.232,88	590 DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUCU HESABI	37.008.836,28
258 YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	25.200.140,39	591 DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU HESABI (-)	-6.403.676,30
26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	0,00	PASİF TOPLAMI :	264.817.896,27
260 HAKLAR HESABI	759.188,20		
268 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-759.188,20		
29 DİĞER DURAN VARLIKLAR	392.701,14		
294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR HS	499.808,65		
299 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-107.107,51		
AKTİF TOPLAMI :	264.817.896,27		
NAZİM HESAPLAR	36.313.615,66	NAZİM HESAPLAR	36.313.615,66
903 KULLANILACAK ÖDENEKLER HESABI	202.872,43	905 ÖDENEKLİ GİDERLER HESABI	202.872,43
910 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	18.744.495,65	911 ALINAN TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	18.744.495,65
912 KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMETLER HS	43.912,54	913 KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMET EMANETLERİ HS	43.912,54
914 VERİLEN TEMİNAT MEKTUPLARI HS	779.086,00	915 VERİLEN TEMİNAT MEKTUPLARI KARŞILIĞI HS	779.086,00
920 GİDER TAAHHÜTLERİ HESABI	16.168.632,92	921 GİDER TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	16.168.632,92
990 KİRAYA VERİLEN İRTİFAK HAKKI TESİS EDİLEN MADDİ DURAN VARLIKLARIN KAYITLI DEĞERLERİ	374.616,12	999 DİĞER NAZİM HESAPLAR KARŞILIĞI	374.616,12
GENEL TOPLAM :	301.131.511,93	GENEL TOPLAM :	301.131.511,93

**NEVŞEHİR İL ÖZEL İDARESİ 2018 YILI
FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU**

HESAP	YARDIMCI	Giderin Türü	2018
KODU	HESAP		
	KOD 1		
630	0 1	Personel Giderleri	29.432.299,59
630	0 2	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	5.614.142,34
630	0 3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	20.401.135,52
630	0 4	Faiz Giderleri	187.732,44
630	0 5	Cari Transferler	160.008,43
630	0 7	Sermaye Transferleri	40.733.711,45
630	1 1	Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	1.252.832,17
630	1 2	Gelirlerin Ret Ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	143.591,94
630	1 3	Amortisman Giderleri	67.845,40
630	1 4	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	24.187.628,85
630	20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	17.345,18
630	30	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	1.426.157,63
Giderler Toplamı:			123.624.430,94
HESAP	YARDIMCI	Gelirin Türü	2018
KODU	HESAP		
	KOD 1		
600	0 1	Vergi Gelirleri	498.650,39
600	0 3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.474.696,83
600	0 4	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	86.412.569,23
600	0 5	Diğer Gelirler	65.838.783,25
600	11	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	4.891,22
Gelirler Toplamı:			154.229.590,92
Faaliyet Sonucu (+/-)			+30.605.159,98

EK 2: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Nevşehir İl Özel İdaresince, Nitelikleri İtibariyle Tahakkuku Tahsiline Bağlı Bütçe Geliri Olarak Yapılan Tahsilatların, Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile İlişkilendirilmesi	2016	Tam Olarak Yerine Getirildi	2016 yılında bulgu konusu edilen "Nitelikleri İtibariyle Tahakkuku Tahsiline Bağlı Bütçe Geliri Olarak Yapılan Tahsilatların, Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile İlişkilendirilmesi" hususu Nevşehir İl Özel İdaresince düzeltilmiş ve söz konusu tahsilatlar 120 Gelirlerden Alacaklar hesabı ile ilişkilendirilmemiştir.
Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ve Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının Birlikte Kullanılması	2016	Yerine Getirilmedi	2018 yılı denetimlerinde tekrar bulgu konusu edilmiştir. (Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler Bölümü Bulgu-1)

Kiraya Verilen Taşınmazların Kayıtlı Değerlerinin, Kiraya Verilen, İrtifak Hakkı Tesis Edilen Maddi Duran Varlıkların Kayıtlı Değerleri Hesabında, Kira Bedellerinin de Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabında İzlenmemesi	2016	Tam Olarak Yerine Getirildi	2016 yılı hesabında bulgu konusu edilen hususta Nevşehir İl Özel İdaresi hatasını düzeltmiş ve söz konusu nazım hesaplarda gerekli muhasebeleştirme işlemlerini yapmıştır.
Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının Kullanılmaması	2016	Tam Olarak Yerine Getirildi	2016 yılı hesabında bulgu konusu edilen hususta Nevşehir İl Özel İdaresi hatasını düzeltmiş ve 126 / 226 Verilen Depozito ve Teminatlar hesaplarında gerekli muhasebeleştirme işlemlerini yapmıştır.
5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı Maddesi Kapsamında Bakanlık ve Merkezi İdare Kuruluşlarınca İl Özel İdarelerince Gerçekleştirilmek Üzere Aktarılan Yatırım Ödeneklerinin Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Aktarılması	2016	Tam Olarak Yerine Getirildi	2016 yılı hesabında bulgu konusu edilen hususta Nevşehir İl Özel İdaresi gerekli dikkat ve özeni göstermiştir.
5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 18'inci Maddesinin Beşinci Fıkrasında Yer Alan Hüküm Gereği İl Genel Meclisinin Belirleyeceği Esaslara	2016	Tam Olarak Yerine Getirildi	2016 yılı hesabında bulgu konusu edilen hususta Nevşehir İl Özel İdaresi gerekli

Uygun Olarak Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin Sunacağı Yatırım Planı, Yıllık Çalışma Programı ve Uygulama Projelerine Bağlı İşler Yerine İhtiyaç, Yardım Gibi Genel İfadelerle veya Bazı Kurumların Bütçelerinden Karşılanmayan İhtiyaçları İçin Köylere Hizmet Götürme Birliklerine Ödenek Aktarılması			dikkat ve özeni göstermiştir.
İç Kontrol Sistemi Yapılandırma Çalışmalarının Tamamlanmaması	2016	Yerine Getirilmedi	2016 yılı hesabında bulgu konusu edilen husus düzeltilmemiş olduğundan 2018 yılında yeniden bulgu yazılmıştır. Ancak 2018 yılı Denetim Raporlarında rapor formatının değişmesi ve İç Kontrol Sisteminin Değerlendirmesi bölümü eklenmesi nedeniyle mükerrerlik olmaması açısından bulgu yazılmamış ve bulgudaki eksiklikler bu bölümde dile getirilmiştir.
Nevşehir İl Özel İdaresinin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Kamu İdarelerine	2016	Yerine Getirilmedi	2018 yılı denetimlerinde tekrar

Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Göre Yapılması Gereken Envanter ve Değerleme İşlemlerinin Tamamlanmaması ve İlgili Hesaplara Kaydının Yapılmaması Nedeniyle Mali Tablolarda Taşınmazlarla İlgili Hesapların Doğru Bilgi Sunamaması			bulgu konusu edilmiştir. (Denetim Görüşünün Dayanakları Bulgu-1)
Nevşehir İl Özel İdaresince, İller Bankasından Kesinti Yapılmak Suretiyle Ödenen ve Banka Kredileri Hesapları, Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı, Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı ve Niteliğine Göre Diğer Çeşitli Borçlar Hesabı ile Emanetler Hesabında Takip Edilmesi Gereken Borçlara İlişkin Olarak İller Bankası Kayıtları ile Nevşehir İl Özel İdaresi Muhasebe Kayıtları Arasında Farklılıklar Bulunması	2016	Tam Olarak Yerine Getirildi	2016 yılı hesabında bulgu konusu edilen hususta Nevşehir İl Özel İdaresi gerekli dikkat ve özeni göstermiştir.